

Mujaciele
Ziemni

Ekosong

Piosenka w edukacji ekologicznej
Małgorzata Kapelańska

Praca z dziećmi to moja pasja. To same dzieci, ich naturalna radość i prostota zainspirowały mnie do zorganizowania w Poznaniu Ekosongu czyli Dziecięcego Przeglądu Piosenki Ekologicznej. Dodatkowym źródłem inspiracji była także filozofia św. Franciszka. Od lat jestem związana z tym nurtem - mam również przyjemność być prezesem Franciszkańskiego Ruchu Ekologicznego.

Z przyjemnością przedstawiam projekt Przeglądu Przedszkolnej Piosenki Ekologicznej - Ekosong. Od roku 1999 impreza jest znana pod zmienioną nazwą, obecnie zamiast „Przedszkolnej” przyjęliśmy „Dziecięcej”, ponieważ Ekosongiem zainteresowały się dzieci w wieku młodso-szkolnym (klasy I - III).

W różny sposób można przybliżyć dzieciom wiedzę o środowisku oraz zaangażować je w działanie na rzecz jego ochrony. Wybierając dla dzieci odpowiednią literaturę, poezję, starałam się ukazać, jak bardzo przyroda jest potrzebna w życiu człowieka, pomóc dostrzec piękno w każdym żywym stworzeniu. Najwdzięczniejszą formą przekazu stała się piosenka. Piosenka o przyrodzie, którą każdy może zaśpiewać na spacerze, przy ognisku. Piosenka, która łączy, rozwesela, w naturalny sposób tworzy nastrój.

Ekosong jest chyba dotychczas jedyną okazją łączącą możliwość zaprezentowania twórczości dziecięcej i ukazania właściwego miejsca człowieka w przyrodzie, eksponującą jego osobowy wymiar i wynikają-

cą z tego szczególną jego godność i wartość. Wychowanie przez sztukę w ochronie środowiska naturalnego ma na celu budowanie harmonijnych stosunków międzyludzkich, rozwijanie w społeczeństwie indywidualnej i społecznej świadomości opartej na rzetelnej wiedzy przyrodniczej, tworzenie nowej hierarchii wartości w relacjach człowiek - przyroda, a przez to również wywieranie wpływu na stosunki międzyludzkie.

Same tylko mechanizmy prawne, ekonomiczne i administracyjne (choć niewątpliwie bardzo ważne i potrzebne) nie powstrzymają degradacji środowiska, jeśli nie będą im towarzyszyć zrozumienie i poparcie całego społeczeństwa. Takie poparcie otrzymałam od Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Poznaniu, O.O. Franciszkanów, prof. Lubomiry Domki z Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i studentów tej uczelni, pani redaktor Barbary Grzegorzewskiej z „Głosu Wielkopolskiego”, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polskiego Klubu Ekologicznego.

Celem wychowania przez Dziecięcą Piosenkę Ekologiczną jest ukazanie wartości etycznych i ekonomicznych, istotnych w życiu jednostki i zbiorowości oraz ich wpływu na świadome spostrzeganie środowiska przez ludzi. Edukacja przez Piosenkę o Przyrodzie - a także przez samą organizację imprezy Ekosong - kładzie nacisk na rozwój takich wartościowych cech, jak życzliwość, wzajemna pomoc, powściągliwość, poszanowanie ludzkich potrzeb, rzetelny stosunek do pracy i ofiarność.

Ekosong cieszy się bardzo dużą popularnością. Sukces tego

przedsięwzięcia jest według mnie skutkiem kilku czynników: praktycznego zastosowania adekwatnych form edukacyjnych, wyjścia naprzeciw oczekiwaniom społecznym, wspaniałej atmosfery towarzyszącej Ekosongowi oraz - co może jest najmniej atrakcyjne, ale bardzo ważne - dobrej organizacji. Zastosowane w Ekosongu formy edukacji są zorientowane na dziecko jako podmiot, wspierając jego zdolności, zainteresowania, kompetencje do samostanowienia i uczenia się zgodnie z tezą: „Uczyć się, aby być - być, aby się uczyć”. Ekosong jest rozumiany przeze mnie jako praktycznie realizowana ekologia humanizmu, czyli poszanowanie osobowości i godności dzieci, ich uczuć, pragnień i dążeń do celów osobistych, do rozwijania zdolności i zainteresowań. To respektowanie ich autonomii zgodnie z Międzynarodową Konwencją Praw Dziecka, a także stwarzanie optymalnych warunków dla otwarcia i rozwoju możliwości dzieci, dla ich samorealizacji, to wreszcie bezwarunkowa akceptacja dzieci takimi, jakimi są. Piosenka Ekologiczna to forma twórczości, którą rozumiem jako rozwijanie i stymulowanie czynności i zdolności kreatywnych dzieci. Najwspanialszym aspektem idei Ekosongu i równocześnie największą jego siłą jest to, że możemy wszyscy spotkać się w najpiękniejszym miejscu naszego miasta, bez względu na wyznanie czy przynależność, rozwijając przy tym twórczość dziecięcą. Ukierunkowujemy kształcenie na tworzenie cywilizacji humanistycznej, cywilizacji wartości, wspólnoty i powinności dialogu i miłości. Przegląd Dziecięcej Piosenki Ekologicznej, organizowany celem rozwijania dziecięcej twórczości, jest też formą zaprezentowania pracy nauczycieli na polu edukacji środowiskowej. Naszym zadaniem jest pomoc w realizacji zadań programowych wychowania przedszkolnego i nauczania początkowego, umożliwianie prezentowania przez dzieci naturalnej twórczości, współpraca z nauczycielami, a także pomoc w realizacji akcji prośrodowiskowych, do których należą: Akcja Sprzątania Świata - Polska, Kampania Ozonowa i Kampania Sadzenia Drzewek.

Ważnym czynnikiem jest staranne przygotowanie Ekosongu. Organizator musi zadbać o wszystkie, na pozór nawet nieistotne szczegóły. Najpierw starannie wybieram miejsce w jednym z poznańskich Ogródków Jordanowskich. Dzieci przed swoim występem i po nim powinny mieć możliwość swobodnego wysłuchania występów koleżanek i kolegów. Małym artystom jest także o wiele przyjemniej i łatwiej przebywać w znajomym dla nich środowisku, na przykład na placu zabaw wśród zieleni. Przyjemniej też śpiewa się o przyrodzie czując wokół jej intensywne życie, dlatego Ekosong jest organizowany w maju. Do organizacji Ekosongu wykorzystujemy również potencjał wspólnoty lokalnej i wspólnoty rodzin. Co roku natrafiam na trudności z przewiezieniem pianina i co roku udaje mi się je pokonać dzięki życzliwej pomocy dyrektora Ogrodu Jordanowskiego. W wielu placówkach przedszkolnych Ekosong jest włączony do programu edukacji proekologicznej - w ramach zajęć nauczyciele wraz z rodzicami przygotowują wspaniałe stroje dla dzieci i dekoracje.

Wszystkie występujące dzieci otrzymują nagrody: zabawki, gry i książki o tematyce proekologicznej. Wychowawczej i edukacyjnej roli nagród nie trzeba uzasadniać - znamy ją wszyscy. Zrozumienie jej przez sponsorów, którzy fundują nagrody dla dzieci, jest dla mnie wielką pomocą.

Do fundatorów nagród Ekosongu należą:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
- Hurtownia Zabawek Dziecięcych Brimarex
- Poznańska Cukiernia

- Dyrekcja Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych, która występujące dzieci nagradza drzewkami.

Drzewka-nagrody są później sadzone przy szkołach, na placach zabaw i w parkach, a uczestnictwo w akcji sadzenia jest dla dzieci również formą wyróżnienia. Sadzenie drzewek sprawia zarówno dzieciom, jak ich rodzicom wiele radości. Ważnym czynnikiem Ekosongu jest samo spotkanie dzieci i dorosłych. Staramy się wzmocnić ten pozytywny efekt: jednym z fundatorów nagród jest cukiernia, która swoimi wypiekami uprzyjemnia nam nasze spotkania. Co roku po Ekosongu sadzimy ok. 1000 nowych drzewek - dzięki temu w ciągu siedmiu lat udało nam się posadzić w Poznaniu wcale duży las! Nie sposób przecenić efektów tej prostej akcji dla integracji rodzin i społeczności lokalnej oraz dla poprawy jakości i komfortu naszego codziennego życia.

Organizacja Ekosongu i inne działania dają mi możliwość osobistego rozwoju. Przygotowując coroczne spotkanie z piosenką ekologiczną dużo się uczę i poznaję wielu wspaniałych ludzi. Uczestniczę w sympozjach organizowanych przez Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polski Klub Ekologiczny oraz O.O. Franciszkanów - to właśnie inspiracja tych ostatnich, jak już wspomniałam, odgrywa kluczową rolę w mojej działalności.

Na szkoleniach organizowanych przez organizacje pozarządowe poznałam wspaniałych animatorów ruchu ekologicznego. Z panią Anną Choinką z Zielonej Góry wymieniliśmy się pomysłami. Ona realizuje Ekosong w swoim mieście, a ja w Poznaniu rozwijam jej pomysł wykonywania przez dzieci eko-biżuterii, która jest prezentowana na corocznym festynie szkolnym.

Podsumowując muszę stwierdzić, że Ekosong jest sprawdzoną, atrakcyjną formą edukacji proekologicznej, która - choć adresowana głównie do dzieci - aktywizuje również dorosłych. Stwarza ona możli-

wość dodatkowych działań integrujących lokalną społeczność, jest okazją do refleksji, wymiany poglądów i pomysłów. A co najważniejsze - jest praktycznym wdrażaniem idei ekologii i ekorozwoju.

Zachęcam wszystkich do organizowania własnych Ekosongów i wykorzystywania wszystkich możliwości, jakie daje ta forma edukacji proekologicznej.

